

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să inape
iază.

A cui e Dobrogea?

Constanța, 21 Octomvrie.

Indată după izbucnirea conflictului balcanic, ziarele bulgare, încredute mai ales în sprijinul Rusiei, începuseră să vorbească de o Dobroge bulgărească. Nu s'au sfîșit să spună că dela România Bulgarii își vor lua partea lor, atunci când va veni oasul socotelei definitive. Provocărilor bulgărești le-a urmat comunicatul din partea ziarului oficios al guvernului român. Câteva zile mai târziu apărură în „Minerva” un alt articol în care se afirma categoric cumcă armata română va intra în Bulgaria de îndată ce Bulgarii vor face primul pas spre vre-o cucerire teritorială, fie în dauna Turciei, fie în dauna altui stat balcanic.

Care este mărul de ceartă între România și Bulgaria? Este Dobrogea pe care noi am cucerit-o dela Turci cu prețul sângelui scump vărsat pe sub dealurile Plevnei. Pentru a avea însă pretenții asupra unui teritoriu se cere ca populația aceluia teritoriu să fie în majoritate conaționali de ai tăi. Faptul acesta te poate îndreptăți să visezi la o unire a tuturor celor de un sânge într'un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat. Un astfel de vis au multe neamuri și noi Românii știm să respectăm valorile de libertate ale tuturor popoarelor. Sprijinim chiar acțiunea lor în acest sens. România a dat adăpost tuturor celor persecutați pentru dragostea lor de neam și de libertate. În București au existat și există comitete de acțiune ale diferitelor popoare balcanice. Și nimenea nu s'a gân-

dit să le împiedece în activitatea lor, deși, de pildă acțiunea Albanezilor se îndrepta în contra unui popor aliat. Dar este respectul față de aspirațiunile unui neam, care face ca opinia publică să ceară deplina libertate de acțiune a tuturor cari vor libertatea lor și a semenilor lor.

Cu Bulgarii lucrurile stau altfel. Asupra Dobrogei nu-i îndreptățește nimica să ridice vre-o pretenție. În această provincie ei nu formează decât mai puțin de jumătate din populația străină a celor două județe.

O interesantă lucrare, de foarte mare interes mai ales acum, a prezentat d. profesor C. Brătescu la seminariul de geografie de pe lângă universitatea din București. În această lucrare, alcătuită cu multă pricepere și cu un mare aparat științific, tânărul profesor studiază Dobrogea din punct de vedere etnografic, dând interesante lămuriri asupra neamurilor, cari s'au perândat pe aici din timpul lui Mircea până în zilele noastre.

Unul dintre punctele luminoase ale politicii voevozilor români a fost cunoașterea importanței ce o pot avea pentru un stat gurile Dunărei. Mircea cel Mare se întitula domnul ambelor maluri ale Dunărei, până la Marea cea mare. Stefan cel Mare a luptat atâta pentru cucerirea și păstrarea Chilieii, pentru a cărei apărare și-a spus viața. Se cunoaște apoi durerea ce a simțit-o marele voevod, când a pierdut această cetate.

Fără îndoială aspirațiunile voevozilor noștri trebuiau, pe lângă curajul lor să fie

îndreptățite și prin faptul că pe ambele maluri ale Dunărei se afla o populație românească, al cărei număr a sporit în timpul cât la gurile Dunărei am avut dominație românească. Cu deosebire Ștefan cel Mare a întărit în Dobrogea elementul etnic românesc, care s'a păstrat până astăzi. Domnii cari au urmat ulterior, au pierdut această provincie. Elementul românesc însă a rămas.

De altfel, începând dela Belgrad și până la Sulina, malul drept al Dunărei, dacă politicește este stăpânit de străini, etnicește este al nostru. Limba românească este limba în care se înțeleg locuitorii toți de pe această linie. Dacă elementul românesc este și astăzi atât de puternic în state, pe cari noi nu le-am stăpânit, cu atât mai puternic trebuie să fi fost într'o provincie stăpânită de un Mircea.

În Dobrogea, Bulgarii locuiesc într'un mic petec de câteva sate, în județul Tulcea, prin dreptul lacului Razem. Aici însă sunt amestecați cu lipoveni. Sunt deci cu desăvârșire izolați de restul Bulgarilor, prin masa compactă a populațiunei românești din județul Constanța, populațiune care trece de granițele românești, pătrunzând în Bulgaria.

Chiar și acele petece de Bulgari, susține d. Brătescu, ar fi putut fi înlocuite cu elemente românești, în cazul când România ar fi înțeles ce va să zică colonizarea și ar fi adus acolo populațiune românească fie din Ardeal, fie din alte ținuturi locuite de Români. Ar fi dispărut astfel motivul sub care Bulgaria ridică pretenții

De ce?

De ce când frunza 'nfrigurată
Se sbate 'n codru 'n tremur lin
Tu mă privești îngândurată
Inăbușind câte-un suspin?

Și-atunci când luna se ridică
Și și poartă vâlul peste văi
De ce din ochi furiș îți pică
O lacrimă pe-obraji tăi?

Iar când o voce 'nfrigurată
Răsună 'n văi, de ce mă strîngi
De ce te lași cutremurată
Pe pieptul meu și'ncepi să plângi?

Pitești

Const. Argeșan.

Poveștile munților.

— ORFANII. —

De I. Enescu.

Ce plânsset a fost astăzi pe întreaga pădure. Din zorile zilei vaietul ei n'a mai încetat. frunzișul ei nu s'a mai liniștit și fața ei nu s'a mai înseninat.

Ca un scâncet de copil, nelămurit și ascuns din marginea pădurii străbătea jeluirea celor mai fragezi arbori, care în trecerea ei deștepta durerea celor bătrâni. Și atunci glasurile se încheagau, crengile se zbăteau ca de nește chinuri gro-

zave, iar vântul strângea întregul freamăt într'un urlet puternic, fioros și plin de mânie, care în goana lui cutremura văile și munții.

Niciodată nu văzusem atâta zbucium și jeliere. Părea că se povârnește pădurea, s'apuce frunzele îngălbenite ce alergau buimace prin văzduh.

Era într'o toamnă târzie. Se zvonise prin sat, că la marginea pădurii s'arătase iar cărdul de porci sălbateci, cari prăpădeau sămănăturile și într'o dimineață, cu pușca subțioară, o luai domol prin costișul pădurilor, doar de voi întâlni vre-o dihanic. Făgetul rumenit, începuse să-și aștearnă frunzișul pentru iernat, iar când vântul se mai potolea, prin pustiul rariștelor simțea o melancolie adâncă.

De ce oare zilele acestea de toamnă sunt așa de triste? Unele sunt clare, frumoase, liniștite, altele colorate, luminoase și calde, dar toate par la fel de triste...

În toată hoinăreala mea nu întâlnisem nici o vietate; pustiul mă întâmpina prin tot locul, doar vre-o mierlă speriată de sgomotul pașilor mei, sbura zăpăcită printre frunzele copacilor și așa după ce toată ziua umblasem fără rost, spre seară mă întorceam obosit pe un plai cuprins de brădet și smeuș, când dintr'o coastă auzi niște lătrături de câni.

Mă îndreptai în partea locului și într'o poeniță dădui peste doi copii păzind o turmă de mioare. Surprinși oare-cum de apariția unui străin prin pustiurile alea, cei doi mîtitei să retrase sfioși lângă un fag scorbuos, ținându-se de mână. M'am apropiat de ei. Cel mai mic, un băiat bălan și cu ochii mari albaștrii începuse să incre-

țească fruntea, cealaltă o fetiță ca de vre-o 5 ani părea însă foarte liniștită.

— Sunteți frați, i-am întrebat eu?
— Da!
— Ai cui sunteți?
— Ai lui Budac! răspuse fetița.
— Dar tatăl vostru unde e?
— A murit!
— De mult?
— De doi ani!
— Și mama?
— Ea mai de mult...
— Ii mai țiiți voi minte?
— Eu îi țin, dar el nu, pentrucă a fost mic de tot.

— Și ce faceți aici?
— Păzim oile.
— Ale cui?
— Ale omului care șade acolo, și printre copaci fetița îmi arătă un bordeiaș, ce se zărea de parte pe-o coastă.

— Și nu vi vouă frică prin pădurile astea?
— De ce să ne fie frică!
— De vre-o fiară ori altceva...
— Nu, că tata ne-a spus când a murit, totdeauna să ne rugăm lui Dumnezeu și el nu ne va lăsa niciodată.

Băiatul se uita țintă la mine, ca și cum ar fi voit să-mi spună: așa e!...

— Și când mergeți acasă?
— Seara, când răsare luceafărul!... Când răsare luceafărul...
— Și dimineața veniți iar?
— Iar!

față de Dobrogea. Una dintre cauze este apoi și venalitatea celor trimiși în Dobrogea ca funcționari. Au fost cumpărați de Bulgarii cari au venit ulterior, după 1878 și au reușit să cumpere pământuri, grație acelor funcționari inconștienți.

În județul Constanța Bulgarii aproape nici nu există. Vre-o două sate de lângă Silistra nu numără absolut nimica față de masa populației românești, compuse în mare parte din transilvăneni, cari își dau seama de menirea lor acolo, cari sunt conștienți de drepturile și datoriile lor.

A cui este deci Dobrogea? Sunt Bulgarii chiar cari își îchipesesc că numărul conașionarilor lor este neasemănat mai mare. Când se va publica harta alcătuită de d. Brătescu pe baza celor mai riguroși cercetate date statistice, se va vedea cât de mult se înșală toți aceia, cari cred în povestea numărului mare al Bulgarilor din Dobrogea.

Politicește această provincie este și va rămâne pentru vecie românească. Astăzi vedem că și etnicește este a noastră, este țară românească, țară romanizată de voevozii noștri, țară în care o clipă n'a slăbit continuitatea elementului românesc, în continuu alimentat fie de păstorii din Carpați, fie de Românii agricultori din Bulgaria sau principate. Pretențiile Bulgarilor sunt deci absurde. Ar fi absurde chiar și în alte împrejurări, având în vedere forța de care dispune țara românească.

Românul simpatizează visurile și aspirațiile cari au o bază reală. Visul Bulgarilor, cari nu-și dau seama să cunoască cel puțin ținutul, la care aspiră, e ridicol.

S.

Compromisul cu opoziția. Tratatul de împăcare pornite de președintele Camerei continuă într-o taină tot mai desăvârșită. Doar atât se știe că este vorba de chestiunea votului universal, care va servi ca preț al împăcării.

Din faptul că nici unul dintre cei ce au luat parte la conferențe nu fac declarații, ori cât de

Fetița deveni nerăbdătoare. Se uita la mine rele ce se resfirase prin brădet și voia să plece.

Scosei un ban de argint și-l dădai băiatului. Acesta îl luă cu multă indiferență, se uită la ei cu mirare și pe urmă ca pe un lucru de prisos îl svârli jos. Fetița îl ridică însă și după ce-l privi și ea îl așeză în vârful unui mușinoi în razele de soare.

Nici odată nu văzusem atâta dispreț, față de ban, ca la copiii aceștia. Ei cei mai neajutorați, mai părăsiți și mai săraci desprețuiau banul, după care o lume întreagă aleargă și întinde mâinile ei lacome, pentru care se strică prietenii, se desfac căsniciile, se vinde onoarea, se dușmănesc și ucid frații, pentru care se răscoală și măcelăresc popoare; banul pentru care nu cunoaștem hodină și întreaga noastră viață e robită lui — pe ei nu-i ademenise!...

O! dacă a-ți rămânea așa întreaga voastră viață. Să nu-i cunoașteți nici odată dulceața și veninul, care sălbătăcește și îngâmfă pe oameni. Să nu vă poată tulbura niciodată, ci totdeauna aceiași seninătate să păstrați în fața lui...

Când am eșit din făget, vântul se liniștise, iar pădurea părea că adormise într'un somn greu. Pacea serii coborâse din împărăția ei atât de depărtată și-și trimise solii pe toate plaiurile. Numai apele își mai duceau murmurul prin lunecile întunecate.

generale, se poate concluda că nu vreau să anunț înainte de vreme abandonarea votului universal și secret.

Chiar și Justh, cel mai radical dintre toți opoziționiștii, interviewat de un redactor al organului socialist „Népszava”, a refuzat ori ce declarații. Fapt care îl pe face pe organul socialist să presupună că Justh nu poate comunica nici o veste bună în ce privește votul universal.

În același timp, cercurile politice guvernamentale continuă să răspândească veștile despre disolvarea parlamentului, pentru cazul că tratativele n'ar duce la nici un rezultat.

Contele Batthyányi declară în ziarul vienez „Die Zeit” că partidul lui Justh nu va îngădui însă escamotarea votului universal.

Congregația de toamnă a comitatului Arad. Congregația comitatului Arad este convocată la adunare generală ordinară pe ziua de 30 Octomvrie n., orele 9 a. m.

Audiența lui Khuen. Din Viena se telegrafiază:

Ministrul-președinte contele Khuen a fost primit azi de Maj Sa în audiență. În cercurile bine informate se afirmă că ministrul-președinte a raportat Maj. Sale despre tratativele de împăcare cu opoziția, anunțându-i că au rămas zadarnice, fiindcă Justh cere să facă de pe acum declarații categorice și obligatoare în ce privește votul universal.

Suspendarea unui primar. Din Rosenberg se anunță că în ședința sa de Vineri consiliul comunal l'a suspendat pe primarul orașului cu 47 voturi, contra alor 18. Suspendarea s'a făcut la propunerea naționalistului slovac Hlinca, care a dovedit că nici până azi n'a alcătuit tabloul alegătorilor pe anul 1912, din motivul că acest tablou e favorabil Slovacilor. Procedeu ilegal al primarului a stârnit adâncă indignație.

Foile „patriotice” fac apel la ministrul de interne să caseze hotărârea consiliului comunal.

Audiențe de miniștri. Maj. Sa a primit în audiență pe noul ministru de comerț, Beöthy László, care a depus jurământul de fidelitate.

Tot azi a fost primit în audiență și banul Croației, Tomasić, care a propus Maj. Sale convocarea dietei Croației. Propunerea a fost aprobată de Maj. Sa.

Rezolvirea chestiunii balcanice. Un ziar bulgar publică un articol interesant, în care un prieten al Bulgarilor, cu nume străin, se încearcă să proorocească cum se va rezolva marea chestiune a Orientului apropiat.

„Mohamed al V-lea va fi nevoit să pună în aplicare un program pur radical, să proclame război tuturor necredincioșilor și tuturor țărilor străine. În modul acesta Turcia se va distruge, iar din aceasta va câștiga regele Ferdinand, care de mult așteaptă momentul, să pornească cu numeroasa lui armată spre Constantinopol. Acolo va fi ajutat de Anglia, Germania și Franța, cari au cele mai multe capitaluri angajate în Turcia și se va încorona la Sf. Sofia, ca rege al Balcanilor.

Turcii vor fi nevoiți să treacă înapoi în Asia, dacă nu se vor contopi cu Slavii.

În timpul acesta Europa va fi ocupată cu alte afaceri: Arabia, care e bogată în petrol va fi ocupată de Anglia. Siria va deveni provincie franceză. Germania va lua Bagdadul și provinciile de pe lângă Golful Persic. Rusia va pune mâna pe Armenia, iar Austria va cuprinde Salonicul”.

Ședința Camerei. Conform hotărârii din săptămâna trecută, opoziția a continuat obstrucția și în ședința de azi, reducând discuția la simple votări nominale.

Ziare și ziaristi.

De I. U. Soricu.

București 21 Octomvrie.

Nu cred să existe o carieră mai frumoasă, mai plină de atâtea mulțumiri morale, dar în același timp mai spinoasă decât a ziaristului. Un ziar se poate compara foarte bine cu un aparat care indică starea atmosferei, vestește vremea bună sau furtuna, care se apropie. Priciperea și simțul de răspundere al ziaristului ar fi fluidul, care se înalță sau se coboară, după cum este presiunea atmosferică. Cu cât acest fluid este mai curat, cu atât indicațiile lui sunt mai esacte. Cu cât sufletul ziaristului este mai nepreocupat, cu atât el va fi mai obiectiv, își va da mai bine seama de rolul și răspunderea lui. El va înregistra orice mișcare, fie ea venită din partea prietenilor, fie dintr'a adversarilor săi. Are dreptul să critice, oricât de vehement, ceia-ce nu-i convine, dar sunt anumite fapte, asupra cărora nu are voie să tacă.

Din nefericire pentru noi, în timpul din urmă ne-a fost dat să vedem cum o serie de indivizi improvizați în gazetari „oficioși” au început să introducă în presa noastră o serie de apucături, cari în alte țări ar avea drept urmare interzicerea de a mai abuza de un titlu, pe care-l murdăresc, interzicerea de a se mai numi publiciști. Ne aducem aminte de șezătoarea dela Arad a scriitorilor. Lumea românească din părțile ungurene tresare de fericire, dragostea față de literatura românească și față de propagatorii ei și-o manifestează toți cu însuflețire. La ziarul autorizat al unui partid cu năzuințe spre cultură, spre libertate, spre lumină, nu se știe nimica.

Apar articole politice, apar notele pline de învățăminte, de pilde vrednice de imitat. ale lui Goga. Lumea românească le cetește cu aviditate. Articolele sunt comentate, sunt discutate cu pasiune. Unii admiră bogăția limbajului și vioiciunea expunerii, alții se entusiasmează de logica de fier a poetului. Unii admiră dragostea de neam ce se degajează din aceste rânduri, alții simțul de jertfă, dragostea de muncă pentru binele obștesc. Toți stau uimiți însă, când văd că un ziar pretins oficios — care în realitate e organul personal al unui om interesat — nu are cunoștință despre toate aceste. Probabil în redacția acelu ziar nu se știe ceti românește. Probabil, sau sigur?

În timpul din urmă a apărut la noi o revistă literară. Bună sau rea, ea era un semn al dragostei pentru cultura românească. Trebuie să recunoască toți gândul bun de care a fost condus inimosul ei editor. O nouă revistă literară la noi în Ardeal însemnează că gustul de cetit se răspândește tot mai mult, că lumina binefăcătoare a străbătut în masa cea mare a poporului. E o dovadă că se cetește românește. O dovadă că dragostea pentru cultura națională, singur care ne poate apăra de cutropirea dușmană, crește. Și aceasta formează garanția viitorului nostru.

Ziarul oficios al unui partid ce luptă pentru cultură și libertate de data aceasta

nu mai tace. In câteva rânduri prost redactate anunță revista, publicând un sumar *mincinos* al ei. De ce? Pentru că ochii anumitoria dintre cei cari au colaborat la primul număr al revistei nu plac faliților intelectuali dela „Românul” nici atunci când nu se amestecă în marile chestiuni politice menite a fi rezolvate de marele bărbat de stat Valerică dela Turda.

Este o nouă dovadă de felul cum anumite ziare dela noi înțeleg să-și facă datoria față de cultura noastră. Iar publicul românesc, care vede acest fapt, va ști să răsplătească după merit pe toți dușmanii luminei. Va ști să le răspundă după merit acum și poate mai târziu.

Dușmanii luminei! Dușmanii culturii noastre naționale. Li vedem la toate colturile, îi întâlnim pe toate cărările. Li știm în orice unghiu s'ar ascunde. Sunt unii în afară de rândurile noastre. Atitudinea acestora ne-o motivăm până la un punct. Ei fac parte din alt neam. Au alt ideal și o declară pe față că ne vor moartea. Loviturile acestora nu fac însă numai rău, ci ne fac indirect și un bine, ținându-ne veșnic treji, îndemnându-ne să aducem jertfe pentru neamul nostru și oțerindu-ne în luptă.

Sunt însă dușmanii cei mai periculoși aceia, cari fac parte din rândurile noastre, cari vorbesc în numele unui popor, pe care însă ar vrea să-l țină veșnic în întunec. Cari dușmănesc și calomniază pe toți aceia cari vor să samene lumina dătătoare de viață în toate părțile. Aceștia, prin clevețirile lor surpă tot ce a clădit dragostea altora față de binele obștesc. Aceștia întunecă tot cuprinsul luminat de o rază binecuvântată. Ce te faci cu aceștia? Ori de câte ori lovești în păcatul lor, dau alarma că lovești în partid, ca și când partidul ar fi cutare mititel fără de nici o busolă în judecata lui. O, tempora!

Vorbeam mai deunăzi cu un distins scriitor dela noi din Ardeal. Un suflet, care a jertfit atâta energie și atâta căldură pentru ridicarea nivelului cultural la noi. — Uite ce subiect ibsenian. La un neam ce trăiește în întunec, la un neam, care în lipsa de fapte trebuie să se mulțumească cu fraze, la un neam cu suflet curat, cu suflet dornic — o atâta de dornic — de lumină, în ora a unsprezecea se ridică vre-o câțiva oameni de bine cari arată spiritul vremii, cari, îngrijorați de viitorul acestui neam cu foarte mulți farisei, dar cu foarte puțini soldați, — cer muncă și cer jertfă. Căci singură munca și jertfa pe care o vedem la cineva ne motivează cinstea ce i-se dă.

Și dintr'odată vestitorii noului credeu răd ridicându-se din hotarele dulcelui fariente național tumultul amenințător. Strigătul crește. Vrea să innăbușe cu ori ce preț noua chemare. Inchipue-ți câte momente potrivite pentru o dramă. Mai ales când vestitorul vremilor nouă este cel mai de seamă cântăreț al acelu neam! Inchipue-ți câte scene, cari ar zgudu sufletele la adâncul lor, s'ar putea lega de această acțiune.

Am privit lung la el. Ochii lui frumoși aluncau ceva din lumina cerului de primăvară. Câteva frunze galbene bătute de

vânt ca niște fluturi obosiți pe aleia în fața noastră.

— De ce nu scri tu piesa asta? S'a zis că în viața poporului nostru nu sunt momente, cari, dramatizate ne-ar da opere de valoare universală. S'a zis că în sufletul nostru nu se petrec drame și zguduiri grozave. Dar tema de care vorbești nu se aseamănă cu „dușmanul poporului”, cu atâtea părți din „stâlpii societății”, cu „puterea întunecului” și alte multe momente din piese de valoare universală? Am impresia că noi nu ne cunoaștem destul de bine sufletul nostru, nu ne cunoaștem destul de bine pe noi, nu ne analizăm destul de bine toate gândurile, cari ne stăpânesc, cari ne determină la anumite acțiuni. Căci, cu sufletul ce-l are acest popor, de mult trebuia să răsără la noi un Ibsen sau un Tolstoi...

El a suris. Să-l bănuiesc că toate observările lui nu erau decât idei dintr'o operă, la care lucrează? Nu îndrăsnesc, deși sunt așa de bănuitor. Poate au fost numai câteva frânturi de gând, ce i-au venit și lui în minte în după amiaza asta tristă de toamnă cu cer senin dar așa de rece.

Papa Piu X și politica Vaticanului.

Papa și politica. — Situația politică a Vaticanului sub Leon XIII. — Inceputul crizei. — Doctrina politicii lui Piu X. — Consecințele acestei politici. — Diplomația Vaticanului. — Răsvățiri. — Umiliri.

Roma, 21 Octomvre 1911.

(Dela corespondentul nostru). Se știe cât de puțin iubea politica cardinalul Giuseppe Sarto, înainte de a fi ales papă, și se știe cât de bun administrator era, și cât de bine mergeau afacerile financiare în Provincia sa.

Când s'a urcat pe tronul papal, Giuseppe Sarto, acum Piu X, nu avea nici cea mai mică idee de chestiunile și șuruburile atât de complicate ale acestei mașini numită politică.

Cei ce erau contrarii papei Piu X, atribuiau această necunoștință unui spirit strimt care nu este în stare să cuprindă vederi sau idei de o sferă mai largă — cei ce nu-i erau contrari, atribuiau această necunoștință spiritului senin și drept al noului Papă, care cuprins numai de Credința creștină și preocupat numai de pacea sufletească a supușilor săi spirituali, nu se ocupase de fel de politica pământească.

Faptele cari au urmat, au confirmat partea a doua a supozițiilor.

Dacă, la urcarea sa pe tron, Piu X ar fi putut să urmeze propriile lui inclinații, ar fi redus foarte mult toată activitatea politică a Vaticanului, iar Sfântul Scaun, cine știe cum ar fi fost azi. Inșă împrejurări mai puternice decât voința Sa îl siliră să facă tocmai contrarul, căci sub Leon XIII, Vaticanul încetul cu încetul își ridicase prestigiul politic, devenind un element de seamă în viața socială, iar domnitorii și guvernele se deprimaseră să trateze cu Sfântul Scaun și să-i ceară chiar și sprijinul său moral sau chiar și politic.

Astfel fiind, Piu X nu s'a putut retrage brusc din concertul politic în care se găsea Vaticanul, nu a putut rupe echilibrul în care era Sfântul Scaun, și de voie sau de nevoie a trebuit să urmeze politica inaugurată de predecesorul său.

Dar iată că după puține luni dela urcarea sa pe tronul pontifical, Piu X, deși nepreparat încă, a trebuit să ia una din cele mai grave decizii ce s'au luat vre-odată: în Franța se manifestase criza religioasă. Câteva luni după aceasta, o altă criză: partidul Catolic Italian, într'un congres ținut la Bolonia, a avut tendințe de emancipare și de liberalism. Și de data asta, decizia pe care

a luat-o noul Papă a fost energică: a disolvat partidul.

Și deciziile ce le-a dat Piu X sunt în concordanță cu caracterul său ferm și energic, și cu doctrina sa politică, care se poate rezuma în următoarele puncte:

1. Dreptul Bisericii de a se ocupa de chestiunile politice și de a decide asupra puterii publice.

2. Biserica și Statul — în orice țară catolică — nu pot să fie separate ci unite.

3. Biserica și Statul nu pot fi decât sau aliați sau inamici.

4. Prevalarea puterii ecleziastice asupra celei civile.

Iar într'o alocuțiune ținută pelegrinilor francezi, veniți la Roma cu ocazia sfintirii Ioanei d'Arc, Papa a zis textual: „Cine se răsvățește autorității bisericesti sub motivul greșit că Biserica nu trebuie să se amestece în afacerile Statului, vrea să puie condițiuni adevărului adevărat”. Și tot în acea alocuțiune zice că nici un cetățean nu-și poate iubi patria, dacă dânsa nu este unită cu biserica.

Intr'una din ultimele sale enciclice, Papa Piu X zice că este absurd, din partea oamenilor politici, să voiască să reformeze societatea sau să cerce să aducă pace între oameni, fără să ceară părerea autorității religioase. Reforma societății, zice enciclica, este în mare parte opera religiei și ea să se ajungă la această reformă, nu este nevoc de organizări noi, ci este destul să se restaureze organizațiile ce erau în trecut.

Leon XIII a fost un diplomat foarte fin, și a știut să ție seamă de timpul în care a trăit, astfel că dânsul negocia, discută, ba de multe ori a fost și transigent.

Piu X, a aplicat peste tot teoriile sale, fără să ție seamă de consecințele deciziilor sale, fără să ție seamă de prudența ce se cere în diplomație.

Natural că o astfel de politică trebuie să aibă consecințe periculoase: conflictele s'au urmat unul după altul între Vatican și statele Europei, conflicte cari de altminterlea nu se puteau evita, căci pe de o parte Vaticanul intervine și decretează cu o rigoare logică inflexibilă fără să ție seamă de condițiile moderne ale vieții catolicilor, — pe de alta guvernele statelor catolice sunt silite să aducă serioase obiecțiuni, la intervențiile intransigente ale Vaticanului, ba chiar să ia măsuri de apărare. De aci, urmarea logică a conflictelor, astfel că, pontificatul lui Piu X, care la început se părea că va urma o propagandă pur religioasă, s'a transformat într'o activitate politică foarte vie, dar foarte puțin norocoasă.

În timpul domniei lui Leon XIII, diplomația papală era în mare splendoare: postul de ministru plenipotențiar pe lângă Sfântul Scaun era dorit de cei mai distinși diplomați, iar cardinalul Rampolla era socotit unul dintre cei mai capabili prim miniștri. Cu retragerea sa, și cu înlocuirea lui cu cardinalul Merry del Vall, se începu seria de insuccese. Negreșit că odată seria de insuccese începută, și ambasadorii pe lângă Sfântul Scaun au început să piardă din splendoarea lor diplomatică.

Pe de altă parte, Nunții papali, sub actualul Papă, nu mai sunt considerați la acea înălțime de cari se bucurau în trecut, ci activitatea lor s'a redus rămâind cu atribuții de supraveghiere a episcopilor, a institutelor ecleziastice, a inspecțiilor pe la mănăstiri, a transmite Vaticanului știri asupra diecesilor etc.

În ceea ce privește acțiunea politico-socială a laicilor, Piu X nu admite nici o autonomie, nici o libertate de acțiune: toate organizațiile catolice trebuie să fie absolutamente subordonate ierarhiei ecleziastice: Se înțelege de ce s'au răsvrățit contra acestui concept catolicii germani, englezi, austriaci, americani, francezi, ba chiar și italieni.

Intransigența Papei Piu X, dă naștere la efecte ca totul opuse de acelea ce dânsul dorea.

În concepția sa religioasă, diplomația și politica nu pot intra, fără să sdruncine această credință ce este inherentă sufletului lui, și cum prevalează religiozitatea, intransigența vine ca o logică urmare.

O marcă vină, de toate conflictele și insuccesele politice ale Vaticanului, se pune pe socoteala tânărului cardinal Merry del Vall: ambițios, orgolios, Merry del Vall nu vrea cu nici un chip să se plece, ba nici nu vrea să asculte sau să cerceteze: Vaticanul poruncește, fără să aibă infor-

mații; hotărăște, fără să vadă situația și decide, fără să cerceteze. Toate acestea, pentru că primul ministru papal, nu vrea; și atunci? Atunci forțat, Vaticanul trebuie să se umilească, cum s'a întâmplat de două ori, în anul trecut.

I. Th. Alian.

Aviațiunea română.

— București-Ploști în 30 de minute. —

București, 7 Octomvre v.

Aviatorii militari au reluat zborurile pe câmpul de aviațiune dela Cotroceni.

Ieri de dimineață directorul școlii monoplanelor, principele Bibescu, hotărîse să trimită la Ploști pe locotenentii Zorileanu și Capșa.

Vremea era liniștită, dar ceața deasă care se lăsase peste noapte perzista.

Pe la ora 9 dimineața, locotenentul Zorileanu s'a urcat cu tandemul la o înălțime de 150 metri spre a explora atmosfera. La coborîre ceața deasă împedea pe aviator să recunoască locul de aterizare. Locotenentul Zorileanu s'a apropiat de sol pe dibuite și fiindcă nu se vedea nici la 5 metri, a dat în câmp de un morman de gunoiu.

E locul să arătăm că nici până astăzi nu s'au luat măsuri ca regimentul 9 roșiori să nu mai depue pe câmpul de aviație mormanele de gunoiu pe cari le scoate din grajduri.

Mormanul acesta de gunoiu, zărit de aviator la o distanță mică, a determinat o manevră care ar fi putut provoca o nenorocire. Aparatul a căzut lângă un șanț în mod brusce, trenul de aterisagiu s'a săfrimat, aparatul întreg a capotat complect rupând aripile și deteriorînd mai multe piese.

Din fericire locotenentul Zorileanu a ieșit de sub aparat cu atîta liniște sufletească încât, a seos imediat din hangar un Blériot 50 cai și a pornit în tovarășia locotenentului Capșa la Ploști.

Tandemul va fi reparat chiar la școala de aviațiune și dacă nu în toamna aceasta, la primăvară va relua zborurile cu pasager.

La ora 9.31 s'a dat plecarea locotenentului Capșa, care deținînd recordul de înălțime, nu mai zboară la altitudini mici. Dela București la Ploști înălțimea la care a zburat varia între 600—900 metri. Viteza era de 120 klm., așa că la ora 10 și 2 minute exact, a ajuns la Ploști unde a mai făcut vre-o câteva ocoluri și a aterizat. În așteptarea aviatorilor nu se afla decât principesa Bibescu.

La interval de un minut a pornit din București și d. locotenent Zorileanu, care a aterizat cu un minut înainte fără a mai face ocoluri. Frigul era așa de mare încât aviatorii a aterizare nu erau în stare să miște buzele.

Principesa Bibescu a întîmpinat pe aviatori și le-a oferit în restaurantul gărei un dejun.

Principele Bibescu a venit la Ploști după vre-o câteva minute cu automobilul.

După prînz, ambii aviatori au reluat drumul spre București. Pe la Ploști atmosfera era întunecată de fum și ceață. Nu se mai vedea dela înălțime nimic. Pe drum însă atmosfera se limpezise. Aviatorii vedeau pădurile și riurile pe cari le întâlneau așa că au putut să-și dea seama de căderea bruscă pe care o produceau curenții din aceste locuri; căci în apropierea unei păduri sau a unui rîu sunt curenți puternici cari lovesc aparatul și-l coboară brusce sau îl urcă.

Timpu în care a fost parcursă distanța a fost de 30 minute.

Asupra felului cum sunt executate zborurile, viragiile etc., nu mai avem nimic de spus. Ne-am obișnuit cu evoluțiunile desăvârșite și ne-am mira dacă ar fi altfel.

D. locot. Zorileanu s'a coborît în zbor planat

dela 800 metri, după ce a trecut pe la Hipodrom și a venit înspre Cotroceni deasupra capitalei.

D. locot. Capșa a atins deasupra orașului înălțimea de 1300 metri, bătîndu-și prin urmare propriul său record. Dsa a trecut deasupra căii Victoriei, bulevardul Elisabeta și a aterizat după vre-o câteva ocoluri în jurul câmpului de aviațiune.

Viragiile lui Vlaicu.

Inginorul Vlaicu a făcut ieri vre-o câteva câteva viragii. Ele sunt uimitoare. Intr'un cere cu rază de vre-o câțiva metri, inginerul Vlaicu își întoarcă aparatul cu o ușurință de nedescris. Lumea îl admiră înmărmurită și îl felicita. R.

Teatrul Național din Craiova.

Deschiderea stagiunii. — O sărbătoare a scriitorilor. — Prologul dlor Anghel și Eftimiu.

Craiova, 22 Octomvre.

— Dela corespondentul nostru. —

Deschiderea unei stagiuni teatrale a fost și până acuma o sărbătoare. O sărbătoare însă numai pentru lumea oficială, care adeseori vine numai spre a face acest act de prezonță, spre a nu i-se zice că nu se interesează de mișcarea culturală. Aceia, cari au luptat și luptă mai cu dragoste pentru dezvoltarea și întărirea culturai naționale, scriitorii, erau de regulă trecuți cu vederea de directorii de teatre, foarte conștienți de însemnătatea lor politică.

Au trebuit să vină însă vremurile nouă, cu schimbările lor, cu mai multă considerație față de aceia cari o merită, cu deviza: fiecare la locul său, pentru a vedea în fruntea teatrelor oameni chemați pentru acest post, scriitori de valoare. Aceștia la rîndul lor vor ști să înțeleagă mai bine și rostul teatrului, vor ști să aprecieze cine este chemat în primul rînd să sărbătorească deschiderea unei stagiuni teatrale.

Aceștia sunt fără îndoială scriitorii cei puțin băgați în seamă până acuma. Ei sunt în primul rînd chemați a-și da părerea despre un program de activitate teatrală, ei sunt chemați a-și da părerea asupra valorii pieselor ce se vor reprezenta.

De acest adevăr și-a dat seama noul director al teatrului din Craiova, d. Emîl Gârleanu care a ținut ca la deschiderea stagiunii teatrului, pe care cu atîta vrednicie îl conduce, să asiste toți scriitorii, tovarășii dsale de visuri, de gânduri bune, de nădejdi în viitor. Deschiderea, care a avut loc astă-seară, a teatrului național din Craiova a fost o adevărată sărbătoare a scriitorilor, adunați în acest vechiu oraș cu tradiții culturale spre a vedea primele roade ale muncii stăruitoare ale colegului lor cu un nume atît de popular. Și este bine că d. Gârleanu a făcut acest început, care nădăjduim că în viitor va fi imitat de toți directorii de teatre.

*

Ideile, de cari trebuie să se țină seama, când este vorba de teatre, sunt cuprinse în următorul prolog, cu care a fost deschisă stagiunea:

Prolog.

O teatre, lume-aparte, creată de poeți,
Tu care în pustiul arid al vieții noastre
Ești oaza fermecată cu pomi și ape-albastre
Spre care tînde pasul trudițiilor drumetși;

Portal deschis spre lumea bogată — a feertei
Sub care cel ce trece, luînd bilet la casă,
Odată cu șoșonii și sufletul și-l lasă,
Cum face musulmanul pe treptele geamiei:

Spre tine se îndreaptă, avînturile noastre,
In cîntea ta lipirăm afișe pe pereți,
Afișe violete și galbene și-albastre,
O teatre, lume-aparte, creată de poeți!...

Bine-ai venit dar, oaspe, în oaza fermecată!...
Din lemne și din scînduri, din stîmbă colorată,
Din sori apocaliptici hrîniți cu foc bengal,
Din mări ce nici odată nu și-au clintit un val,

Din păsări de hîrtie, din flori de mucava
Noi și-am făcut o lume ca să și-o uiți pe-a-la...

Zâmbește dar odată ce-ai străbătut portalul!...
Inchipuieți că marea e mare — și că valul
Ce'l crezi inamovabil e val, ca orice val...
Nu încerca să-i măsuri adîncul de cristal
Cu degetul. Zâmbește și lasăți fanterzia
Să urce, să colinde în toată feeria
Acestei lumi bizare clădită din iluzii...
Surisul îndulcește contururile buzii...
Să nu lovești ca Moise, cu vechiul său baston,
Căci n'o să iasă apă din stîncă de carton...
Pe scenă nu sunt fiare în vastele plantații,
Să nu te temi de soare căci nu dă insolații,
Să nu te-avânți cu barca pe luciul unui lac,
Străbate fără grije zăpada de bumbac!
Să nu mîngăi regina căci poartă o perucă,
Să nu ridici umbrela când ploile te-apucă,
Nu căuta parfumul în flori de mucava...
Tu crede toate-acestea și-atât! Nu cerceta!

*

Gîndește-te mai bine la vremea lui Eskyle,
Avea decor colegul pe scenele-i umile?
Tu crede și fii vesel... admiră... căci, acum,
Dela Sofocle 'ncoace noi am făcut un drum
Destul de lung. Pe vremea divinului Shakespeare
Gîndește-te: decorul era un tibișir...
O albă și subțire, imaculată dungă
Era destul ca ochiul să vadă cum s'alungă,
In pas gimnastic, codrii, zorînd după Machab,
Cum perfora pereții fantoma lui Hamlet;
Era destul o cretă s'arunci un clar de lună
Pe „Noaptea Sânzienei”, s'arunci un pumn de fard
Pe-obrazul Julietei și-al regelui Ricard,
Să umpli toată scena cu purpură și aur,
Și, tot cu-o cretă albă, puteai să faci un maw.

*

Era deci foarte lesne, pe-atunci, directoratul
Scăpai ușor cu slujba. Dar azi adevăratul
Director de teatre să aibă, se cuvine,
Complexe aptitudini, să se gîndească bine,
Să fie-artist el însuși căci azi, precum vedeți
Ca să clădești o casă îți trebuie pereți,
O ușă ca să intri, ferești să bată luna,
Să fi fie recuzita complectă toldeauna,
Să pui tot focul sacru în piesa care-o joci,
Să nu încurci costumul diverselor epoci...

La 'ntîia tragedie ce s'a jucat în lume
(Cu Cain și cu Abel) nu se cereau costume,
Dar azi amînă piesa când vezi că n'ai alt chip,
Decît să 'ncalți cu cisme pe anticul Oedip!...
Să nu închizi privirea fundalul, dimpotrivă:
Pe-o scenă cât de mică să ai o perspectivă.
Teatrul pentru tine să fie o arenă,
Să ai mai multe planuri de câte sunt pe scenă,
Să nu cobori la public ci să'l ridici pe el
Urcîndu'l pîn' la tine...

...Deci, cum v'am spus, astfel
Va trebui să fie directorul! Actorul
Să uite și trecutul precum și viitorul...
Să nu mai fie astăzi în rolul său de ieri
Cu-acelaș joc să joace pe regi și camerieri,
Că sunt și regi ce'n suflet ca sclavii au rămas,
Și-adesori, valetul ascunde-un Ruy-Blas.

Actrița să nu cate efecte 'n toalete,
Să nu rîvnească păsări, coroane și buchele,
Căci păsările zboară și florile se scutur
Iar gloria, ca fardul aripilor de flutur,
Pe degete rămîne când fluturul s'a dus...
Iar tu sufler simpatic, sobolule supus,
Ființă nevăzută ascunsă în subsol,
Tu care în surdina joci fiecare rol,
In cușca ta căscată de-atîta plectiseală
Te 'ncântă oare viața pe care o trădești
O tu ce nici n'aplanzi și nici nu mulțamești!
Eu nu știu... dar știu bine că numai tu ești mare,
Că numai tu ești vrednic de-a noastră admirație.
Căci dacă 'n gălăgie atîția oameni mor,
Tu singurul ești vrednic să mori suflînd ușor.

Și-acuma, fiecare să și facă datoria...
Poeți! Turnați în acte și scene reveria!
Directore, primește!... Montează!... Voi, artiști,
Jucați frumos, cu suflet!... Cortina, mașiniștii!

D. Anghel și Victor Eftimiu.

*

Despre decursul sorbării în numărul viitor.

Scrisori din Iași.

După petreceri. — Toamna Iașilor.

Iași, 21 Octomvrie.

Cât de obosit pare Iașul după atâtea zile de petrecere și veselie aleasă. Mergând pe străzi, îi simți suflarea grea, obositoare, oftigoasă aproape; întrezărești cutele vinete de dăntuitor îndârjit; îi ghicești dorința unui semn letargic, fără sfârșit, unui somn cum numai el știe să-l doarmă. O, bietul Iași, cât pare de obosit.

Unul câte unul arcurile de triumf, chioșcurile, fântânile arteziene, expozițiile improvizate, stâlpii vâruți curat cu albul aleselor găтели virgine, toată această puzderie de fleacuri cu gingăria și frumuseța lor ușoară totuși, în câteva clicuri numai, se risipește zgomotoasă sub lovitura brutală de secure.

E sfâșietor de tristă fizionomia unui oraș, reîntrat, după atâtea zile de voluptuoasă petrecere, în calmul aceleiași vieți banale, anoste, plietisitoare. Laș putea compara cu o cucoană, frumoasă și zicem, minunat sulemenită, pieptănată îngrijit cu atâtea și atâtea bucle discret adăpostite în oceanul unui păr ondulat și luciu, și care, după o noapte petrecută pe luciul parchetului de bal mascat, în ziua, chinuită nervos sub burduful unei trăsuri de uliță se întoarce acasă; și în mijlocul plânsetului, gălăgiei și bombănelii de slugă a bărbatului hărățos și mojie — își desface una câte una buclele pieptănăturii ei splendide, își șterge — blestemându-și clipa nașterii — grosimea atâtor sulimanuri cu cari aș putea teneui palatul poștelor din București, își scoate rochia, juponul și bluza zefiric lucrate și rămânând numai în costumul celei mai casnice intimități, uitând par'că toată splendoarea curtenitoare a unor ciasuri adineaori strecurate, întreabă deodată stupid și banal cu o vădită îngrijorare: — ce mâncare facem pe mâni!

Pentru tânărul trubadur amoretat care a urmărit această femeie minunată pas cu pas până sub geamurile adăi ei intime, descoperirea unui cânt de conjugal tablou ce sentiment poate să-i deșepte? de prostie, de milă, de lașitate, de stupefacție. Cât n'ar fi dorit, cât n'ar fi dat bietul tânăr să nu zărească atât de hidos deziluzia propriului său vis împletit cu multă măestrie din cele mai gingașe și mai alese sentimente de iubire ideală.

Căci iată. Fiecare palat, fiecare piață, fiecare balcon și colț de stradă cu lacrimi se roagă par'că, drumetului veșnic grăbit: — Mai lasă-mă așa gătit; măcar câteva zile; nu vezi; îmi șade atât de bine așa;... stropul argintiu de soare tomatie își frânge lumina sa lăcrămoasă în blânde mele cosițe proaspăt împletite;... mai lasă-mă așa gătit; te rog; măcar câteva zile!

Nu destulă petrecere, destul desfrâu. Atmosfera toată s'a întărit par'că de aereala încântătoare a atâtor vinațuri scumpe risipite sălbatic în orgii neroniane. Destul. Privește; zorii zilei de încordată muncă s'au și ivit pe cer, lucrătorii harnici veniți de departe în Templul Luminei, îngununchiați de greutatea călătoriei lor anevoioase, bat nerăbdători la porțile Cetății. Ei vor lumina minții. Slugi! Voi slugi, amețite încă din resturile bănturilor alese, goliți degrabă pabul oșpețelor imense, aruncați departe vasele și cupele barbar golite, deschideți larg ferestrele bătrâne ca, aer proaspăt, mult și tare să pătrundă pretutindeni. Așezați cu aceiași grijă scaunele, mesele și cărțile de studii în rafturi lungi și încăpătoare.

Vreau ca în locul desfrâului să domnească disciplina minții.

E frumos Iașul în primele săptămâni de toamnă. Oraș vechi cu podgorii întinse, Socola, Vișeu, Copou, Galata, Aroneanu, Bucium, cu gospodării puternic orânduite, cu castele și vile cochet adăpostite de arbori bătrâni, în fiecare toamnă aceiași viață plină de sevă simți e'o strălucire de pretutindeni. Comerțul atât de leșinat în

timpul anului se mai înviorează; angrosiștii de vinuri mișună prin toate colțurile piețelor; banul încălzit de mâni tremurătoare se rotește cu folos în toate părțile.

Dar nu această viață de grea chiverniseală îi dă farmecul neînțeles de iubit tuturor. O altă viață, tânără, nouă, avântată, viața noului an școlar. Sunt multe școli în Iași și bune și cercetate de foarte harnice elemente. Vezi colo pe străzi pășind cu timiditate bătrânul preot de sat cu o legătură roșie vârgată într'o mână și într'alta ducând târâș aproape odrasla speriată și întrebătoare.

Nu-i vitrină în fața căreia să nu se oprească, nu-i tramvai, automobil sau motocicletă care să nu-i ațintească privirea cu destulă mirare, nu-i monument pe care să nu-l înconjoare de trei, patru ori iscodind să afle cu de-amănuntul tot rostul său alegoric.

Fiecare lucru de țară, un car cu fân, o căruță cu poamă, un vas de vin îi amintește de casa lăsată în toiul treburilor ei.

— Mă Ioniță, oare să fi strâns George otava ceia din dosul căsoaiei de lut?

— De, tătucă, s'o fi strâns cum de nu.

— Și firta de vie din fundul livezei de gol-dani s'o fi uscat pe haragi, că n'are cine-o culege. De-aș scăpa odată cu beleaua ta de școală să mă duc mai curând acasă; îmi năruesc gospodăria toată de răul hârtoagelor tale.

Câtă trudă, câți bani lepădați prin librării și dugheni de îmbrăcăminte nu scoate bietul bătrân, până ce-și vede în sfârșit băiatul așezat temeinic în internat. Știe că de-acu încolo are un fecior boer.

El și vede mare, voinic, deștept ca domnul cela de peste drum; simte mândria crescându-i în piept când se gândește cât de bine o să-i șadă alătura de el, ajuns atunci profesor, judecător sau subprefect. Ce-o să se mai mândrească în sat. Cu ce ochi o să-l privească flăcăii și fetele copilării lui când l'o vedea cât de sus și cu carte l'o scos taică-său. Mândria și cinstea părinților și-a satului întreg.

Corneliu Carp.

Gronică școlară.

Un învățător-dirigent din „Kacsókó, Szolnok-Doboka”, cu numele *Dáncs L. Gyula* (Danciu?) a edat acum, la începutul anului școlar, un *Plan analitic* pentru școlile populare cu limba de propunere nemaghiară, cari școli au ajutor dela stat. Planul acesta care se extinde pe 73 de pagini și care costă 2 cor., se chiamă: *A...i egytanitós... tannyelvű ... jellegű elemi népiskola I—VI. osztály tanmenete 19...—19... tanévre, Des, 1911.*

Atragem atenția învățătorilor noștri pe cari îi exploatează toți exploatații, ca să se ferească de această carte, care nu e făcută pe baza planurilor de învățământ ale bisericilor noastre și care poate produce numai confuzia cea mai păgubitoare.

Librarul *Kovács Gyula* din *Baia-mare* înștiințează pe învățătorii români că a edat *cel mai bun Abcedar român!* Iată, în adevăr, ce scrie d. Kovács într'o reclamă cu care-i zăpăcește pe bieții noștri învățători:

„In edițiunea mea a apărut Amicul copiilor, sau Abc și Carte de cetire pentru anul prim al școalelor cu limba de propunere română, cu 92 de ilustrațiuni... După afirmațiunile specialiștilor acesta e cel mai bun Abcedar în literatura românească și deocamdată nu li-se poate da în mâna părinților și a învățătorilor o carte mai bună”.

O modestă întrebare: cine-s acei specialiști dela *Baia-mare*? Pe semne d. Kovács crede că și acum mai e tot vremea lui *Fedeleş-Vodă*.

Autorul Abcedarului din chestiune e d. I. Leșian, președintele Reuniunii inv. gr. cat. din com. Sătmar și Ugocia.

Răsboiul italo-turc.

Lovitura care s'a dat cu ocuparea Tripolisului — fără nici o jertfă de sânge — făcea pe Italia să creadă că va fi tot atât de ușoară și ocuparea întregii provincii. Starea faptică a lucrurilor e însă cu mult mai gravă, căci până când ocuparea Tripolisului a fost o chestiune de câteva zile — provincia întregă nu va putea fi subjucată decât cu mari jertfe de oameni și va trece încă multă vreme până când liniștea va fi pe deplin restabilită. Înăuntrul țării luptele continuă zilnic și din amândouă părțile se înregistrează pierderi însemnate; iar analizând în adâncul lor știrile cari ne sosesc, e sigur că sursa norocului pe uscat, e în favoarea Turcilor, cari cunosc pe deplin terenul de luptă.

În astfel de împrejurări Italia va trebui să adopte spiritul păcii.

Aceleași înclinări spre pace se semnalează și din partea Turciei, căci cu toată hotărârea de a urma răsboiul, în ședința din urmă a Camerei, marele vizir a făcut unele declarații cari cu toată taina în care au fost înfășurate, lasă să se întrevadă că legarea unei păci echitabile pentru Turcia, este un lucru de dorit.

Luptele din Tripolis.

Știrile de pe câmpul de luptă sunt contradictorii, așa că o orientare asupra situației e imposibilă. Cele din izvor turcesc anunță cu mai puțină paradă datele înfrângerilor și au cel puțin nota verosimilității; pe când ziarele italiene urmează linia de conduită impusă dela început și înregistrează știrile falș, ascunzând pierderile cu tendința vădită de a denatura starea faptică a lucrurilor.

Din Constantinopol se anunță că Italienii au dat un puternic atac contra Turcilor din Lentar. Garnizoana ajutată de o mie cinci sute de Arabi au respins pe Italieni cari au lăsat pe câmpul de luptă peste 50 de morți. Din parte turcească au căzut patru subofițeri și opt soldați sunt răniți.

O știre sosită din Milano contrazice cu desăvârșire svonul că trupele italiene ar fi debarcat la Derna, căci cu tot focul întetit al trupelor Turcii au opus o rezistență cu adevărat eroică. Cele patru bastimente au improșcat bine — toată ziua — orașul cu ghiulele, prefăcându-l în ruine dar debarcarea trupelor a fost zădărnice. Când rezistența s'a dovedit cu totul zadarnică, trupele turcești s'au retras din oraș. Neliniștea mării însă oprește mereu debarcarea trupelor și nici unul dintre soldații italieni n'a putut trece pe uscat.

O nouă înfringere a Italienilor?

Ziarul turcesc „Ikdam” publică o știre dela correspondentul său din Tunis, în care spune că Vinerea trecută Turcii au dat un vijelios atac contra Italienilor debarcați în provincie. Lupta a fost cât se poate de crâncenă și se spune că Italienii au lăsat pe câmpul de bătaie aproape 700 de morți.

Știrea aceasta se confirmă și printr'un comunicat oficial al ministerului de răsboi, care arată însă că Italienii au pierdut numai 60 de oameni.

Ocazie de cumpărat mobile!

Div. cauza producției abundente poți afla pentru prețurile cele mai săzute
 mobila de fabricanți de Marosvásárhely
 la: Székely și Réti mobile în Piața Széchenyi-tér 47.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă
 = plătire în rate lunare fără nici o urcare
 de preț. — — —

= Mare asortiment în trusouri pentru mirese. =
 La cerere din provincie trimite bogat catalog ilustrat

Auspiciile păcii.

Camera turcească în ședința din urmă a discutat proiectul de expulsare a Italianilor locuitori în imperiu. Marele vizir a declarat că Poarta are dreptul a expulsa pe toți Italianii, dar de prezent nimeni nu-i în situația să poată spune că această măsură va avea și un rezultat real pentru actuala situație.

Mai pe urmă marile vizir se ridică în contra politicii de izolare din partea Turciei. Ca pentru ori ce altă țară, a spus Said pașa, ne trebuie alianțe sau înțelegeri, dar alianțele noastre trebuiesc bazate pe avantajii reciproce; nu ne trebuiesc alianțe periculoase, ci alianțe cari vor fi în stare de a ne da cât mai curînd soluția chestiunilor actuale.

La sfîrșitul ședinței camera a adoptat o ordine de zi, votînd încredere Marelui vizir cu 125 voturi, contra 60.

Turcia în tripla-alianță.

Declarația de mai sus a marelui vizir îndreptățește sponul că Turcia ar face negocieri secrete pentru a intra în tripla alianță. Acest act diplomatic se pare a fi menit să sfîrșească războiul, și Turcia va fi asigurată pentru integritatea teritorială, după ce va primi anumite concesii din partea Italiei, fapt care va ușura rezolvirea conflictului tripolitan.

America pentru Turci.

Ziarul „Ikdam” publică și el știrea înregistrată de noi, că Statele-Unite în urma intereselor economice ce le au în Tripolitania, ar fi făgăduit Turciei ajutorul lor contra unui atac eventual a flotei italiene în contra insulelor din Arhipelag sau în contra porturilor din Asia Mică; iată prin urmare care ar fi scopul sosirii flotei americane la Mitilene.

Cronică științifică.**Grandomania.**

De Dr. Al. Tălășescu.

(Urmas).

III.

În legătură cu partea halucinatoare a delirului mării, găsim în viața fiecărui om mare câte o scenă în care sufletul lui era surprins de misticism, de o halucinație ori de profetii.

Astfel este interesant a ști că Mohamet înainte de a începe lupta sa reformatoare a avut o năluca miraculoasă: I-s'a prezentat îngerul lui Alah care îi prezentă un pergament și-i porunci să-l citească. Dar bietul Mohamet nu știa carte. Umilit răspuns îngerului că nu știe să citească. Cu toate acestea îngerul renou porunca să citească. Și atunci, atunci se potrecu în creerul lui Mohamet un miracol cam la fel cu cel al Apostolilor, când s'a coborît peste ei spiritul sfânt în forma de limbi de foc, — ei bine, la acea poruncă supremă Mohamet își concentră atîta putere nervoasă, încât cîți ordinul divin: și înființă Izlamul, căruia i-se închină azi optzeci milioane de musulmani. Grație grandomaniei sexului bărbătesc asupra corpului și sufletului femeilor, pretextând că izlamul a scăpat sexul feminin de infanticidul fetițelor ce se practica prin Arabia pentru satisfacerea poliandriei de pe atunci, religia lui Mohamet a făcut cuceriri mari. Dar această lege nefiind potrivită firei omului și cu legile selecțiunii, ea va dispărea ca acea viziune cerească care l-a împins pe întemeietorul ei să devie profet.

Vedeniile pornite din credința creștină, deși prin sine însăși ies din zona fenomenelor natu-

rale, pot provoca fenomene mai aproape de realitate, ceea ce denotă că nu orice năluca aduce cu sine fatalmente grandomania, din contră, sunt viziuni cari, deși nu corespund exact cu simțul realității, pot conduce la efecte contrare grandomaniei. În aceste cazuri însă trebuie să existe la mijloc o perfectă lipsă de interes personal, o jertfire de sine pentru progresul omenirii. De asemenea fapte, firește, sunt capabili numai creeri superiori, a căror concepțiuni delirante sunt îndreptate spre adevăr.

Această constatare este o dovadă neîndoelnică că frontiera dintre lumea reală și cea iluzorie este atît de ștearsă, încât fără observațiuni mai severe din domeniul fiziologiei sistemului nervos inteligent nici cari bat terușii de delimitare n'ac ști de care parte să se așeze: între cei integri, sau între cei smintiți!

Astfel stău lucrurile în domeniul patologiei, dar în viața practică ele se petrec în mod diferit. Schimbările neîncetate din societate aduc cu sine noi condițiuni pentru însușirea exactă a simțului realității.

Lumea de azi nu se mai potrivește cu acea pe când feudalii moșteneau drepturi pe cari azi numai prin studii serioase și prin muncă cu pricepere le putem cuceri. În timpurile de față descentralizarea justiției și a administrației merge alături cu progresul cultural al maselor. Pr'ia urmare aprecierea individului devine din ce în ce de o valoare mai mare în tot ce privește simțul realității. Sistemul constituțional, electiv, reclamă cunoașterea adevăratului om de caracter, era grandomanilor trebuie să înceteze deodată cu lărgirea și stringerea relațiilor dintre popoare, deoarece însași existența națiunilor a devenit pendinte de cunoașterea exactă a măsurii pe care omul trebuie să o poseadă în viața de toate zilele.

Lipsindu-i această măsură va fi înlocuit de primul venit, dar mai bine echilibrat. Din acest motiv popoarele conduse de oameni fără valoare reală, de grandomani, sunt menite să rămână în umbră, ori chiar să piară.

Grandomanul este vecinicul inamic și calomniator al muncii oneste, a progresului. El, când caută să convingă lumea despre valoarea sa, tînde să dărîne în ochii opiniei publice tot ceea ce omul cuminte clădise prin bunul său simț al realității și să clădească în loc de carton pentru ochii celor creduli. Când demagogii, flecarii și calomniatorii ajung, mai ales prin politică, la situațiuni administrative, juridice și economice dominante, ei imprimă fatalmente progresului civilizațiunii un caracter paranoic, o mentalitate alături de adevăr, care falsifică orice progres.

Aparențele sunt taxate în valori exagerate, ele se ridică cu mult mai sus decît adevăratele puteri creatoare; Carnavalul s'a generalizat pe durata întregului an iar adevărații eroi, adevărații martiri ai muncii, dacă nu se bufonează și ei, nici nu sunt luați în seamă: grandomanii îi așează după ușă.

Negreșit că la noi, unde cultura a început să se generalizeze de sus în jos, după șablonul peștriș al orășenilor, moda de a imita aparențele a adus poporul întreg în o stare de orientare falsă. Nici nu cred să existe un popor care să asimileze așa de iute ca românul orice noutate ce i-s'ar prezenta fie pe teren științific fie pe cel economic, sau artistic. Din nenorocire însă foarte mare parte din aceste asimilări sunt numai apucături de grandomanie, de a apare cum în realitate nu suntem. Această digresiune nu e motivată de lipsă de bunăvoință spre a realiza un progres temeinic, ci fiindcă pregătirea noastră e prea superficială și astfel ne este imposibilă angajarea întregului nostru organism la procesul de asimilare.

Briciul de exemplu, este un instrument al civilizațiunii și cu toată simplitatea lui, cel care voeste a-l mînuși, are nevoie de o bună doză de exercițiu ca să evite cea mai mică încreștere a

pielei. Acum ne putem închipui ce grozavă stulă poate fi el în mîinile unei mîmurețe, care ar vrea să fie și ea cu obrazii linși ea bunăoară cum sunt ai stăpînului ei.

(Va urma)

INFORMAȚII.

ARAD, 23 Octomvre n. 1911.

— **Pentru loteria Reun. fem. române din Arad.** loterie organizată în favorul fondului de clădire a unei școli civile de fete în Arad. Doamna *Eugenia Dr. Bodea* din Cernăuți a contribuit 2 cămășuțe și un șorț frumos, amîndouă cusături cu motive românești.

Lozuri a 1 cor. sunt de vânzare la „biblioteca Tribuna”.

— **Studenții români pentru Eminescu.** D. Traian A. Pinteru, fost prefect el internatului Zsigaiuanu din Oradea-mare, despărțindu-se de elevii săi, a dăruit suma de 10 cor. pentru o mică petrecere. Cei 25 elevi au renunțat la petrecere, dăruind suma aceasta pentru bustul lui Eminescu.

— **Loteria Ligei Culturale.** Se aduce la cunoștință generală că prima tragere a loteriei Ligei Culturale se va efectua în ziua de 21 Noemvrie v. În acest scop biletele aflate spre plasare la secțiunile Ligei și alți depozitari din țară se vor putea vinde numai pînă la 5 Noemvrie, iar dela acea dată numai dela Administrația loteriei, București str. Fântânei 1.

Secțiunile Ligei, precum și toți depozitarii sunt rugați ca pînă la sus zisa dată (5 Noemvrie) să trimită biletele rămase precum și sumele încasate.

— **Episcopul Glattfelder în Arad.** Orașul nostru a fost ieri teatrul unor deosebit de fastuoase serbări, aranjate de cosiliul comunal și de biserică rom.-catolică în onoarea episcopului de Cluj Iuliu Glattfelder, care ieri a vizitat pentru inițierea oară acest însemnat centru din eparhia sa. Episcopul a făcut în toate cercurile o excelentă impresie. Încă în decursul zilei de ieri capul bisericii a vizitat pe Episcopul român I. I. Papp, la reședință. În firul recepțiunilor cari au avut loc în palatul ordinului minoritan s'au înfățișat oaspetelui prelat și reprezentanții bisericii române greco-din Arad dd. protopopul V. Beleş, părintele paroh Tr. Vațianu și părintele paroh Bodea. După amiază la orele 2 a avut loc un banchet festiv, rotindu-se mai multe toaste oficioase, între cari și unul de părintele protosincol R. R. Ciorgariu. Înaltul prelat a dus cele mai bune impresii din cercul credincioșilor săi.

— **Conferențe literare în Cluj.** Din Cluj ni se scrie: „Românul” din Arad și pe urma lui și celelalte ziare românești au publicat știrea că comitetul română din Cluj organizează o serie de conferențe literare la care vor fi invitați „cei mai distinși” scriitori ai noștri: Gh. Coșbuc, A. V. Huță, N. Iorga, I. C. Caragiale, O. Goga, I. Stere și... Emil Isac.

Cîtă vreme „Românul” publică întreg tabloul scriitorilor cari vor fi invitați, celelalte ziare

FABRICA DE SPALAT CU ABURI**„KRISTALY”****Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.**

Aranjată cu mașinăriile cele mai moderne, cu putere electrică; spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame și toffelul de lingerie cu prețuri moderate.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

măncăști dela noi se opresc la numele dlui C. Stere și adaugă numai „...și alții”.

„Tribuna” a avut toată dreptatea când a interpretat această informație ca o reclamă americană a tânărului poet „universal” Emil Isac. Ori că de mult ne-am bucura să putem găzdui în mijlocul nostru iubiții noștri scriitori. — Informația publicată de ziare este lipsită de orice temei.

Informația din „Românul” a fost scrisă de chiar dl Emil Isac, care a profitat de prietenia directorului organului autorizat pentru a se vâri și pe sine în șirul „celor mai distinși” scriitori români.

Răspłata și-a primit-o, însă, din partea celorlalte gazete românești cari i-au tăiat numele.

Dl Isac a vorbit numai cu prietenul său Ovidiu Densușianu, care a promis că se va mai opri odată la Cluj pe-o zi două...

La atât se reduce vestea îmbucurătoare a conferințelor literare dela Cluj... La dnii Ovidiu Densușianu și Emil Isac, doi poeți „universali”, cari se aseamănă nu numai sufletește, ci și trupește...
Un universitar.

— **Soții Cofescu în Alba-Iulia.** Ni-se anunță că comitetul filial al „Societății pentru fond de teatru român” din Alba-Iulia aranjează un concert Duminecă în 29 Octomvrie n. a. e. cu concursul dlui și dnei Cofescu.

— **Comunicările dlui N. Iorga.** Din București ni-se scrie: În ședința de Vineri a Academiei Române, d. N. Iorga a făcut două comunicări. În cea dintâi, asupra privilegiului Târgului-Frumos, a vorbit de conflictele dintre târgoveții acestui târg și ocărmuire, între anii 1755—1830, din pricina concepției bizantine a domnitorilor că au drept de stăpânire asupra târgurilor. Târgul-Frumos are aceeași vechime ca și Iași.

În 1815 era încă un târg creștin, alcătuit din moldoveni, armeni și foarte puțini evrei. Astăzi Tg.-Frumos e în total acaparat de evrei. Documentele de cari s'a slujit d. Iorga fac parte din arhiva comunală a Tg.-Frumos.

A doua comunicare a fost depusă podgoreni în ținutul Săcuenilor. D-sa a găsit amănunte interesante pe Valea Scheilor, la văduva unui moșnean, care a jucat rol de frunte în vechiul județ al Săcuenilor. El a fost locuit de ardeleni. Imbrăcămintea, graiul, ritmul sau muzica vorbirei săcuenilor sunt cu totul deosebite de a românilor de pe Valea Prahovei și a Teleajului, având înrădirea cu ale Moldovenilor. Cel mai vechi act găsit și care vorbește de Secueni e de pe vremea lui Mihai Viteazul. Ghine Speteanu a jucat un mare rol în viața Secuenilor făcând din toți aceștia bezmenarii zice și zidind biserica Ghinoaică care este și azi.

— **Vlaicu și locotenentul Capșa.** Joi a fost o zi frumoasă de aviație la Cotroceni. Cel dintâi l-am văzut pe Vlaicu punându-și aparatul în punct.

La orele 4.50 d. a., a executat un sbor de 11 minute în direcțiunea Domnești-Militari, trecând de linia forturilor, aterisând la orele 5.1 în excelente condițiuni.

Sosind d. locot. Capșa, d-sa a încercat un sbor foarte interesant cu un monoplan Blériot. A pornit la orele 5.20 d. a., în direcțiunea Domnești și după trei minute a aterisat, după ce a executat un sbor la peste 200 metri înălțime. Vlaicu își executase cel dintâi sbor la o înălțime de peste 300 metri.

A urmat apoi o frumoasă convorbire între cei doi piloți aeriani:

— Încotro o ieși acum?
— Spre linia forturilor, răspuse Vlaicu.
— Ai să virezi la stânga și eu la dreapta ca să nu ne întâlnim.
— Am să virez și eu la dreapta.
— O să ne întâlnim.
— Nu, căci eu voi fi deasupra.
— Bine.
— Bine, răspuse Vlaicu cu tonul cel mai liniștit.

Motoarele fură puse în mișcare în același timp și, la un semn, ambele aeroplane își luară sborul — în direcțiuni deosebite — d. locot. Capșa la o înălțime de aproape 200 metri, iar Vlaicu trecând de 150 metri înălțime. Viteza aparatului Blériot era foarte mare. La un moment dat, monoplanele

se pierdură în focul soarelui crepuscular și abia se mai zăreau ca niște puncte.

Monoplanele au pornit ambele la 5.25 d. a. D. Locotenent Capșa a aterizat după o călătorie aeriană de 5 minute iar inginerul Vlaicu a mai executat câteva evoluțiuni care îi dădeau impresia că se joacă cu aparatul.

Viraje foarte scurte deasupra și în jurul monoplanului aterizat, atât de scurte viraje și evoluțiuni atât de riscate încât a fost teamă de un incident dacă nu s'ar fi comptat pe iscusința îndrăznețului aviator, care a aterizat la orele 5.35 în excelente condițiuni.

Tot ieri, d. Nicolae Ion și-a continuat experiențele cu invențiunea d-sale, făcând mai multe rulări pe câmpul de aviație dela Cotroceni.

D. inginer Vlaicu a sburat cu monoplanul tip II, care are și un loc pentru pasageri. Sborurile cu pasageri le va încerca d. Vlaicu probabil chiar în cursul acestei săptămâni.

— **Mișcare în corpul diplomatic al României.** „Monitorul Oficial”, publică decretul prin care d. Const. G. Nanu, actual trimis extraordinar și ministru plenipotențiar pe lângă M. S. Regele Italiei, este transferat, pe ziua de 5/18 Octomvrie curent, în aceeași calitate pe lângă M. S. Impăratul Rușilor, în locul dlui G. Rosetti-Solescu.

— **Post de profesor la seminarul din Caransebeș.** „Foaia diecezană” din Caransebeș publică următorul concurs:

La seminarul diecezan din Caransebeș este vacantă catedra de limba și literatura maghiară și germană din secțiunea pedagogică. Voind a ne îngriji de câștigarea unei puteri didactice cu calificățiune deplină, subsemnatul consistor publică concurs pentru un ajutor de 500 cor. din mijloacele eparhiei. Ajutorul se va vota aceluși student în literă (filozofie), care va dovedi că fiind român ortodox;

1) cel puțin este inseris la vr'o facultate filozofică din patrie în anul IV;

2) că a făcut examenul fundamental pre-seris;

3) că e tânăr cu purtare bună;

Document dela protopopul locului.

4) că se declară aplicat a ocupa catedra cu începutul anului școlar 1912/1913.

Ca termen pentru înaintarea cererilor se stabilesc 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Foaia Diecezană”.

Caransebeș din ședința sonatului școlar ținută la 12 Septemvrie 1911.

Consistorul eparhial *Dr. E. Miron Cristea*, episcop.

† **Ioan Mălâncrăvean**, învățător gr. ort. român în Agnita, a repauzat la 20 Octomvrie n. în vîrstă de 21 ani.

Odihnească în pace!

— **Moartea unui deputat.** Deputatul guvernamental Górgy László, ales la Miskolcz, a murit azi dimineață în vîrstă de 68 de ani.

— **Un nou asasinat politic în Rusia.** Din Kiew se anunță: Joi a fost asasinat secretarul poliției secrete locale Adamovici, în următoarele împrejurări:

El se afla într'un vagon de tramway, când doi necunoscuți săriră deodată în vagon și traseră asupra lui Adamovici mai multe gloanțe, omorîndu-l pe loc.

Apoi săriră din tramway dispărînd.

Totul se petrecu așa de repede încât călătorii nu avură timp să intervie, iar conducătorul tramvayului nici nu prinsese de veste.

Adamovici persecuta teribil pe revoluționari șiuciderea lui e o răzbunare a acestora.

S'au făcut numeroase arestări dar deocamdată asasinii n'au putut fi găsiți.

— **La fondul Andrei baron de Șaguna** pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor al „Reuniunii meseriașilor sibiieni”, au mai dăruit: Ana Simonetin n. Olariu, soție de pantofar (Săliște) 1 cor. Ghenadie Bogoievici, protosincol (Budapesta) 2 cor. Ioan Stoica, pantofar (Avrig) 1 cor. Aurel Barbu, notar (Lanerăm) 20 bani. Constatin Moldovan, paroh (Cristian), în memoria fiului său † Miron, 1 cor.; cu pălăria „Dzeu vede”, la convenirea din 27 August e. cor. 8.41; Nicolae Tălmăcean, econom, în amintirea soției sale † Paraschiva n. Stanciu 1 cor.; din Lădițele săracilor în

Iulie, August și Septemvrie (2.66+4.02+301) cor. 9.69 și Vic. Tordășianu, prez. 10 bani.

— **Cătușele datoriei.** Sunt atâtea feluri de cătușe, cari cad cu vremea, fie dela sine, fie sub sbuciumul nosfârșit al veșnicului înainte, dar una singură, nu poate fi scuturată nici de mâna vremii nici de mâna omenească: cătușa datoriei care se sfârșește odată cu cel din urmă sbucium de viață. Și bietul ofițer Janianin din Goertz știa aceasta foarte și va fi trăit în mijlocul celor mai mari părerii de rău gândind, că alături de somptuoasa haină ostășească mai are și un suflet cu drepturile lui, care se cerea la lumină și la focul nestins al dragostei inspirate de o frumoasă munteancă. Dar legile nu iartă și Janianin a trăit o viață întreagă alături de o femeie pe care lumea nu vrea s'o recunoască, căci n'avea cautiunea reglementară, dar care i-a fost tovarășă în viață, o tovarășă bună, cu care și-a ușurat năcazul și și-a împărțit bucuriile. A sosit apoi vremea care a sfărîmat cătușele acestei vieți de rob. Pe patul de moarte a cerut M. Sale să-l îngăduie să se cunune cu aleasa inimei sale. Răspunsul afirmativ a sosit telegrafic, iar peste două ore locotenentul Janianin a murit.

— **La fondul Dr. P. Șpan** pentru ajutorarea copiilor de Moți aplicați la meserii au mai dăruit: Leonte Pușcariu, funcționar la „Vatra” Cluj, soția sa Elena n. Hosu și fiii lor Mircea și Emil 5 cor.; Ciprian, fiul parohului Dr. D. Borcea Săliște, 1 cor.; Zenovie Popovici, paroh Satulung, soția sa Maria n. Cosma și fiica lor Virginia 3 cor.; Ioan Fodorean, paroh Galați-Abrud, 1 cor.; Demetrie Bulmez, inv. Sulighete, 20 bani, iar învățăcelul pantofar Silvestru Marta (originar din Săleiva sup.) a transpus cor. 4 dăruite de învățăceii: Nistor Nistor, Ioan Marta, D. Jitianu, I. Dieu, pantofari, Toma Lupaș, croitor, D. Lupaș, blănar, Ioan Măzgăreanu, lustruitor, Traian Vintilă, com., Andrei Moșneagu, măsar, fiecare câte 20 bani, Zaharie Bărac, Nic. Macaveiu, fauri, I. Mohan, măsar, Alexandru Coman, pantofar, V. Jiurgiu, Romulus Jiurgiu, covrigari, câte 10 bani, Teodor Lup 4 bani, Vas. Flore, eismar și Ioan Deaja, măsar câte 6 bani, Ioan Botaș, tinichigiu, 30 bani și Silvestru Marta, pantofar cor. 1.14. Starea fondului cor. 1088.03. Pentru prinos aduce sincere mulțumite în numele comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”: Vic. Tordășianu, preșident.

x **Németh și Király**, croitorie pentru domni Cluj, str. Kötö 5, anunță on. public român din loc și împrejurime, că au sosit stoffe indigene și străine, pentru sezonul de toamnă și iarnă. Pardesii, paltoane se pregătesc pe lângă prețuri acomodare, conform modei. Rugăm on. public pentru sprijinirea și mai departe.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onor mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera avocațială.

x **In atenția instituțiilor de binefacere** Fabrica de ghete „Moskovits” societata pe acții recomandă spre distribuire — ghete de copii, băieți și fete — fabricație proprie. Ghetele sunt făcute din materialul cel mai tare și curat, prețurile fabuloase de ieftine. Comandele se pot face acum adresându-se la filiala din strada Szabadság-tér 18.

ECONOMIE.

Foloasele grapei de livezi. Faptul, că roada livezilor e din ce în ce mai nemulțumitoare, ne îndeamnă să atragem luarea aminte a economilor noștri asupra foloaselor, ce ni-le dă întrebuințarea grapei de livezi (de mușchi). S'a dovedit, că prin grăpare pe lângă că s'au îndoit produsele (roada) fânățelor, dar s'a îmbunătățit și calitatea ierbii. Grăparea e aproape de același preț cu gunoarea. Dacă săpăm și gunoim, roada e de 3—4 ori mai mare. Gunoarea fără grăpare nu plătește mult. Profesorul Andereg, în lucrarea sa intitulată „Cultivarea rațională a livezilor din locuri muntoase”, arată că o livadie împărțită în patru părți deopotrivă de mari a dat rezultatul următor: 1. partea negrăpată și negunoită a dat 377 kg. fân;

2. partea negrăpată, dar gunoită 833 kg.; 3. partea grăpată, dar negunoită 770 kg.; iar 4. partea grăpată și gunoită 1563 kg.

Prin grăpare se urmărește scopul de a îndepărta mușchii; de a scormoni (deschide) pământul așa, ca cei trei factori dăunători de viață pentru plante: aerul, umezeala și căldura să poată străbate neîmpiedecați. O grăpă de livezi bună e plug și în același timp și grăpă, deoarece taie iarba bătuțită, scoate din pământ rădăcinile putrezite și prin aceasta înfrumusețe asupra încolțirii (rămuririi) rădăcinilor sănătoase; stărpește o mulțime de insecte stricicioase; risipește mușunoiile de furnici și de soboli, prin urmare iarba se poate tăia până la pământ. Despre acest folos s'au convins cei cari cosesc cu mașinile.

Cum astăzi neajunsurile sunt multe, nu putem recomanda din destul economilor noștri, ca parte singuratică, parte întovărășindu-se să se provadă cu grape de livezi. Noi bucuroși le mijlocim procurarea de astfel de grape bune și folositoare.

În legătură, subscrierul comitet pune la dispoziție spre folosire grapa sa de mușchi, mai ales între economii din comunele, în cari folosirea grapei nu este cunoscută. Potrivit ar fi ca acest lucru preoțimea noastră să-l aducă la cunoștința populației.

Sibiiu, 7 Octombrie 1911.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din com. Sibiiu”.

*

La „Reuniunea română agricolă sibiiană” au fost primiți următorii membri ordinari: Ioan Hanzu, polițai și Ioan Dancu, mare proprietar, ambii din Săcel, Nicolae Răchițan, capelan în Galaș, Andreiu Bărseanu, președintele „Asociațiunii”, Ioan Lasită, primar, Avram Savu, Longin Bucur, învățători, Ioan Lasită, paroh și Nicolae Henețgaru, comerciant, toți din Lancrăm, Nicolae Todor, vice-notar în Orlat Romul Vintilă, econom în Sibiiu.

*

Reuniunea ardeleană agricolă săsească cu sediul Sibiiu a ținut în zilele trecute adunarea generală ordinară din anul acesta în Agnita. Iată câteva date din raportul prezentat cu ocaziunea aceasta: Reuniunea a avut în ultimul an de gestiune 7958 de membri. Organul oficial al Reuniunii „Landwirtschaftliche Blaetter” a apărut în anul ultim cu un tiraj de 9650 exemplare, cu 1100 exemplare mai mult decât în 1909. Reuniunea a ținut în cursul ultimilor doi ani 138 de conferințe și 114 de cursuri din domeniul agriculturii și lucrului manual. Patru învățători am-

bulanți și o învățătoare ambulantă merg din sat în sat răspândind cunoștințele folositoare între țărani. Reuniunea acordă burse pentru formarea de agronomi practici și veterinari sași, promovează comasările, cultura napilor de zahăr, procurarea de mașini, cultura vitelor, prăsirea galițelor și albinăritul și s'a îngrijit și de hrana spirituală a soldaților sași întemeiând în Sibiiu un „Cămin al soldaților”.

Reuniunea a fost ajutată în ultimii 2 ani din partea guvernului cu suma de K 18.600 — și a primit ca ajutor dela Bodenereditanstalt (Institutul de credit fonciar) din Sibiiu suma de K 84.427. Averele reuniunii a crescut în 2 ani dela K 195.852 la K 224.045 iar fondul de rezervă dela K 156.099 la K 184.312.

La adunarea generală a participat și un reprezentant al guvernului, consilierul de curte Alexandru Vörös, iar consilierul ministerial Dorner Béla, „care are meritul de a fi făcut cunoscută în țara întreagă în mod deschis și loial importanța „Reuniunii ardelene agricole săsești” și misiunea culturală a poporului săsesc, încât de atunci cercurile conducătoare și normative maghiare observă cu totul altă atitudine față de Sași” — a fost ales cu mare însuflețire membru onorar al reuniunii.

„Rev. Ec.”

*

Cooperativele în Austria. Conform unor date statistice nouă au existat la 1 Ianuarie a. c. în Austria 16.533 de cooperative; centrale de cooperative ca cooperative înregistrate au 71, au fost deci în total 16.634 de cooperative. Din acestea au fost 10.954 cooperative de credit, 1382 cooperative de consum și 4227 de alte cooperative: agricole, industriale, de clădire și de producție. Dintre cooperativele de credit au fost 7631 de case de împrumut sistem Raiffeisen și 3323 case de anticipații sistem Schulze-Delitzsch. În 1910 numărul cooperativelor a crescut cu 855.

Capitalul proprii al cooperativelor Schulze-Delitzsch a fost de K 252 milioane, al celor Raiffeisen K 21 milioane. Capitalul străin la cele dintâi K 1821 milioane, la cele din urmă K 666 milioane.

BIBLIOGRAFII.

Noua Revistă Română de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru, are următorul sumar:

Noutăți: Mișcarea revoluționară din China. — O nouă revistă literară. — Altă revistă în Ardeal.

Chestiuni actuale: C. Rădulescu-Motru: Guvernele slabe sunt guverne imorale. — Dr. I. Duciian: Opera postumă a lui Tolstoi: „Cadavrul viu”.

Literatură: George Duma: De ziua Olympiei... — M. Cruceanu: Pălăriile.

Psihologie socială: Ar. C. Murgescu: Reclama comercială.

Cronica științifică: Victor Anestin: Originea și construcția universului.

Dări de seamă: E. Porn: I. C. Filitti: Așezământul cultural al Mitropolitului Dositei Filitti, dela înființare până astăzi (1821—1910).

Insemnări: Programul desvelirii monumentului lui Eminescu, la Galați. — Dl Densușianu și naționalismul. — Noii apărători ai bisericii noastre. — Ce poate face astăzi un aeroplan. — Un om darnic.

Revista revistelor: Săptămâna politică și culturală. — L'Industrie Roumaine. — Junimea literară. — Revue Contemporaine. Revue Bleue. *Memento.*

*

„Albina” revistă enciclopedică populară, anul XV, nr. 2, 9 Octombrie 1911.

Sumarul: Serbările dela Iași: Sosirea familiei regale. — Prânzul de gală. — Cuvântarea M. S. Regelui. — Vizitarea bisericilor. — Prânzul în onoarea trimișilor împărătești. — Aniversarea Universității. — Desvălirea statuei lui Kogălniceanu. — Deschiderea cursurilor universitare. — Darul M. S. Regelui. — Alte serbări. — Plecarea Suveranilor. — (Cu 11 ilustrațiuni: Mitropolia din Iași. — Biserica sf. Nicolae. — Teatrul Național din Iași. — Academia Mihăileană. — Vechea Universitate. — Școala Normală din Iași. — Statua lui M. Kogălniceanu. — Portretul lui M. Kogălniceanu. — Un manuscris al lui M. Kogălniceanu. — Universitatea din Iași. — Piața Unirii din Iași).

I Dragoslav: Povestea Zambiliei. (Sfârșit). Starea agricolă a României la finele lui Septemre. — Informațiuni.

Pagina copiilor: N., Dascăl de câni. (Cu ilustrațiuni).

Activitatea socială a preoților și învățătorilor: Pr. I. C. Beldie: Din monografia comunei Jurești. (Urmare).

Z. Georgescu: Raport asupra expoziției de suturi dela Casa Școlilor. (Sfârșit).

Idraj: Serbarea sfârșitului de an din comuna Dragna-de-sus.

Reparația bisericii din Telega (proces verbal). Cronica: Cercuri culturale. — Mulțămiri.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu. „Tribuna” institut tipografie, Nichin și s. r.

I. con Tolstoi.

187

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

LX.

Prințesa Maria nu auzise nimic din toată conversația; întreaga ei atențiune se concentra asupra unui punct: „Oare să fii băgat mosafirii de seamă dușmănia pe care i-o purta tatăl ei?” Prințesa nici nu luase seama la atențiunile pe cari îi le arăta Boris care venea abea pentru a treia oară în casa lor.

Pierre se ridică cel din urmă, și cu pălăria în mână se apropia de prințesa Maria pe care o vedea singură, și îi zise lăsându-și trupul greoi să cadă pe un fotoliu:

— E voie să mă rămâi o clipă?

— O! da, răspuse ea, în vreme ce privirea ei zicea: „Oare n'ai băgat nimic de seamă?”

Pierre era în toane excelente, ca întotdeauna după masă.

— Îi cunoști de mult pe acest tânăr, prințesă, întrebă el cu un zâmbet bun.

— Pe care tânăr?

— Boris Drubetzko.

— Nu, nu de multă vreme.

— Îți place?

— Da, e plăcut; dar de ce îmi pui această întrebare? rosti ea, veșnic preocupată de conflictul cu tatăl ei.

— Pentru că am băgat de seamă că de câte ori un tânăr se află în concediu la Moscova, o face cu intenția de a se căsători cu vre-o moștenitoare bogată.

— Ai observat aceasta?

— Da, și pe tânărul acesta îl găsești ori unde e vre-o zestre frumoasă. Cetesc în sufletul lui ca într-o carte deschisă. Acum e perplex, căci se întrebă pe cine să atace: pe d-ta ori pe dra Karaghui. Și față de ea e plin de atenție.

— Merge des în casa lor?

— Da, foarte des. Și știi d-ta care e noul mod de a se face curte în ziua de azi? adăogă Pierre cu un zâmbet voios!

— Nu, nu știu.

— Ca să plăci domnișoarelor din Moscova... trebuie să fii melancolic. Față de d-ra Karaghin, el este foarte melancolic.

— Într'adevăr? făcu prințesa privindul pe Pierre drept în față, dar fără a înceta de a se gândi la poporul ei necaz. „Ce bine ar fi, își zicea ea, dacă așa avea cui încredința durerea mea!”

„Ah! cât aș vrea să mă destăinuiesc lui Pierre; el este așa de bun, așa de nobil și mi va da poate un sfat.”

— L'ai vrea ca bărbat? întrebă Pierre.

— Ah! Dumnezeul meu, conte, sunt clipe în cari m'ași căsători cu ori-cine, zise prințesa Maria cu lăcrămi în glas. Ah! cât de aspru e să-l iubesti pe cineva care îți stă așa de aproape și să simți că nu-i aduci decât supărări... Așa că trebuie să plec; și încotro să plec?

— Ce ai, ce ai prințesă?

— Nu știu ce am, nu mă asculta, uită ce-am spus. Toată veseliea lui Pierre dispăru. El o întrebă înțrijat pe prințesa, cerându-i să se destăinuiească lui;

dar ea repetă că nu a știut ce a vorbit și n'avea altă durere decât teama ca însurătoarea lui Andrei să nu se despărță pe tată de fiu.

— Ai cumva știri dela familia Rostoff? întrebă ea ca să schimbe vorba.

— Mi-s'a spus că familia Rostoff trebuie să sosească la Moscova, urmă prințesa Maria. Aștept întoarcerea lui Andrei. Ași fi vrut să se vadă aici. D-ta îi cunoști de mult; spune-mi cu mâna pe inimă, cum o găsești pe această tânără fată?

Pierre simți instinctiv că întrebarea aceasta ascundea o rea voință a prințesei față de viitorul ei cumnată, și că ea ar fi mulțumită dacă Pierre ar dezaproba alegerea făcută de prințul Andrei. El răspuse mai mult ce simțea decât ce gândea.

— Nu știu cum să răspund, făcu el roșindu-se; n'am deslușit-o încă destul de bine pe această tânără fată. Nu pot s'o analizez. Ea este adorabilă, dar pentru ce? Nu știu.

Prințesa Maria scoase un oftat și expresia feței ei zicea: „Da, mă așteptam la acest răspuns și mă temeam de el.”

— Este ea inteligentă?

— Nu cred, și cu toate acestea, da. Ea nu vrea să fie inteligentă. Vezi d-ta, e adorabilă, dar numai atât.

Prințesa Maria își scutură din nou capul:

— Ah! doresc așa de mult s'o iubesc, te rog să îmi spui dacă te întâlnești cu ea înaintea mea. Și ea încredință lui Pierre planul ei de a intra în relațiuni cu noua sa cumnată de îndată ce aceasta va sosi la Moscova, și intenția ce o avea de a face tot posibilul pentru ca bătrînul să se obișnuiească cu Natașa.

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă »Apollo«)

Gruber Dezső

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj—Kolozsvár.

Colțul străzii Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul »Fészl«.

Noutăți în diferite soiuri de

PĂLĂRII

de domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. — Prețuri solide. — Serviciu conștiincios.

Comandele din provincie se execută prompt și francate.

2 commis

unul în despărțământul manufacturei, unul în despărțământul coloniilor, află numai decât aplicare la »SEVERINEANA« societate comercială pe acții în Caransebeș.

Un candidat de avocat

cu practică, află imediat aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheorghe Drimba,
advocat în Cohalm (Kóhalom).

În atenția domiculatorilor!

Ofer altoi de pruni bosnieci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni.

Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuiceii și a sligovițului. — Prunii mei nu suferă de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Căsătorie: Un tânăr cu pregătiri academice, în etate de 30 ani, frumos și inteligent, cu carieră sigură, care îi aduce venit anual de 10.000 cor., totodată proprietar al unei averi de 60.000 cor., caută pentru căsătorie o domnișoară inteligentă, frumoasă și bună gospodină, în etate de 22—27 ani, care să fie aplicată a trăi 5 ani într'un oraș din străinătate. Fete de preoți crescute bine încă sunt binevăzute. Zestrea: 10.000 cor. Dacă convine persoana, zestrea nu numără. Informații mai deaproape la Adm. ziarului.

IRING HENRICH

fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lörincz-u. 50.

Recomandă pantofarilor și ciobotarilor precum și pielarilor unelte de branșe, calitate bună, prețuri moderate. — Comersanților se dă rabat. — Catalog gratuit și francat.

Invenție Nouă.

Invenție Nouă.

Mosară de oțel

pentru întrebuințare în economie și acasă, mașină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de șasă ani, un kilogram pe minut pelângă garanță și se capătă numai într'o mărime.

Prețul 14 coroane.

Face aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu, de mână cu puterea ori cu mâna cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmbătut ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe la

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparat mașini în Nagyvárad, Villanytelep mellett.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lângă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din branșa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-telul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cârnaț și mezeluri.

Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vițel, oaie și miel, carne de porc afumată, cârnățării, slănină și unsoare în gros și în detail. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. Serviciu prompt! — Cereți catalog!

Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Schapira Arnold

giuvaergiu, ciasornicar și optician,
Brassó, Strada Porții 36.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar, de aur, argint și nickel, în ceasuri de părete. Giuvaericale fine, cu briliante, obiecte de lux în argint și articole optice. În atelierul meu se reparaază ca nouă, lucrurile vechi, și anume: giuvaericale și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide!
Serviciu prompt!

Ești bolnav?

Gratis

comunic fiecăruia cum m'am vindecat de oftică (tuberculosă, inflamație de gât, astma). Succes garantat. Nu pretind pentru aceasta nici o remunerație. O fac numai că m'am hotărât, că aflând o doctorie care să mă scape de grelele suferinți, voi publica pe spesele mele în toate foile.

D-na F. Krizek. Prag. II.
Nr. 2007. (Bohemia).

Ciobotari, ATENȚIUNE! Pantofari

AUREL BRINZAY

fabricant de unelte,

BUDAPEST, VIII., Losoncy-utca 18

Pregătește totfelul de unelte pentru ciobotărie și pantofărie.
Catalog trimit gratis.

Stefan Fekesházy

Institut de văpsitorie de halne și curățatorie chimică.

Bistrița, Fötér 17. Lângă Primărie.

Primește: curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și albituri de pat; perdele și orice lucrări de brânza aceasta cu prețuri foarte ieftine.

Curățire și vopsitorie chimică de totfelul de haine pentru bărbați și femei, pardesii și jachete fără ale desface; apoi materii de mobile, perdele dantele și altele. Execuție promptă. Prețuri foarte moderate.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din țară și străinătate*, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Totfelul de blănării

precum: boauri, (muff), tocure de picioare, Jachete după croiul englez și francez, berletuieli cu lână, totfelul de căciuli, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Puskás József,
blănar
Aiud-Nagyenyed.
Szentkirály-utca 80 — 82. sz.

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATA ÎN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru

(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Delta.

Telefon Centrală Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1,500.000 Cor. Depuneri 5,000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Delta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10,000 Coroane, după starea casei se plătesc și fără abdicere.

Escomptează cambii și acoardă credite cambiale cu acoperire hipotecară.

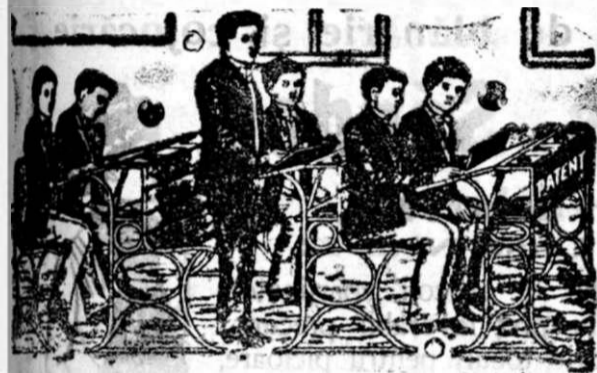
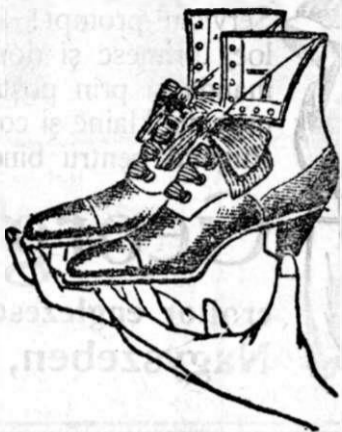
Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acoardă împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală
și moblarea lo-
cuințelor, hotele-
lor, spitalelor și

școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

Nagy Sándor, sculptor,

Arad, Kossuth-utca Nr. 4.

În stabilimentul de pietrărie a lui Mairovitz.

Execută și reparaază

lucrări de sculptură artistică

figurate și decorative precum și portrete după natură și fotografii, monumente mormântale, toffelul de produse ale industriei, apoi lucrări moderne sculptate pentru decorația zidurilor din teracotă, piatră, ghips, ciment și din alte materii pelângă prețurile cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Ioan Haag

tăietor de pile

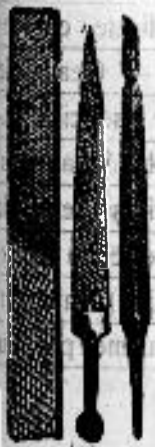
Timișoara-Josefin, Fröbel-u. 48.

Recomandă ferarilor și comercianților
atelierul său de tăiat pile

bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate ș. a.

Primește spre scobire pile mici și mari vechi și noi, pelângă prețuri ieftine.

Comandele se execută grabnic și prompt

Bumbera István,

croitor civil și preoțesc,
croitorul preoțimei greco-cat.

Oradea-mare — Nagyvárad.

Edificiul Bazarului (partea spre teatru). Telefon 869.

Sezonul de toamnă și iarnă!

Au sosit stofe moderne, englezești, scoțiene și indigene, calitatea cea mai bună. Costumele croială modernă, și lucrute cu mult șic. Prețuri moderate. Lucru cu mare atențiune. Singurul depozit de articole preoțești și bisericesti.

Leitner Sándor

mechanic și electrotehnic

Cluj—Kolozsvár,

Strada Deák Ferencz Nrul 30.

Vinde și repară pe lângă prețuri moderate: case de bani, biciclete,

mașini de cusut, gramafone și mașini de scris. — Primește ori-ce muncă de bransă, precum: introducerea soneriilor, a lumini de electrice și a diferitelor motoare.

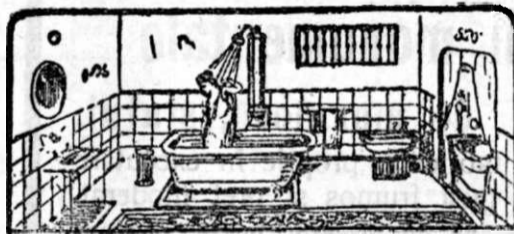
EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriză de instalațiuni

Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Gabel Nr. 2.

Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie la edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și altele. Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.

Lampe de carbid de toffelul dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rabat. Depozit bogat în vâni de scaldat, cămine, closete etc. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

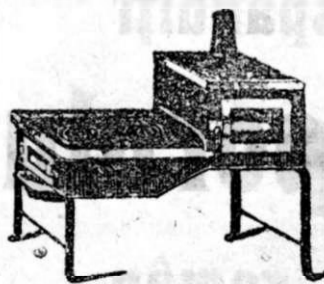
CARL GÜRTLER

lăcătuș artistic și pentru edificii

SIBIU Str. Elisabeta 26.

se recomandă la toate lucrările ce se țin de specialitate mai ales

LA ZIDIRI NOI.

Lucrări ornamentice, precum peatră grilaj, grilaj la morminte și galerii, se pregătesc conform gustului în modul cel mai succes. Paratonere și montarea lor. Instalațiuni de apaducte, closete, baie, introducere electrică executate cu măiestrie. Reparaturi se primesc. Mare magazin de căminuri perpetue în diferite mărimi.

Carl Gürtler junior.

Cei cari au lipsă de ghete să se adreseze prăvăliei nou aranjate de ghete alui

Nicolae Lungu,

Pancsova, Strada Gizella (Mészáros).

Asortată conform cerințelor moderne unde se află de vânzare ghete lucrate în atelierul propriu, pentru bărbați, dame și copii, executate elegant și trainic, cu prețuri moderate. Lucrează ghete după măsură, în timp scurt, execuție elegantă și prețuri ieftine. — Pentru picioare defectuoase ghete speciale!

În 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a văpsitorilor auritorilor și lustruitorilor diplomă. —

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane Versecz, Temesvári-u. 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de bransa aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericești. La dorința pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — — Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Cornel Tunner

industrie de marmoră și granit în Timișoara-Fabrik, Andrásy-ut No 22. și Timișoara-Josefin, Hunyadi-utca No 4.

Își recomandă magazinul său bogat asortat cu

pietrii monumentale

table de marmoră, statui, etc., fabricație proprie în executare de gust frumos și preț moderat. Având un magazin bogat, livrează — mai ieftin ca orice concurență. — Recomandându-se on. public roagă cercetarea binevoitoarelor comande:

Cornel Tunner,
măiestru de sculptură în piatră.

Abonați și răspândiți

Tribuna Poporului

foaia țaranului român.

Nici o damă să nu întârzie așa face

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantez pentru chic, lucru după jurnalelele cele mai nouă. Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din loc, primesc și două probe la zi. — Se poate comanda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai urgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore. Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame. Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Magazinul de blănărie și cojocărie

Dudás Sándor

Cluj—Kolozsvar,

Strada Unio Nrul 12.

Pregătește totfelul de articoli aparținători acestei branșe, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manșoane, căciuli etc. după moda cea mai nouă. Mare depozit de covoare de lână.

Ligeti Sándor,

colorator de geamuri, atelier industrial pentru mozaicuri de sticlă și rame de aramă.

Budapest,

IV. Papnevelde-utca 8. sz.

Lucrează artistic geamuri de biserică colorate, mozaicuri de sticlă și rame de aramă dela cele mai simple până la cele mai complicate, cu prețuri moderate. — Geamurile aproape tuturor bisericilor gr. cat. sunt lucrate în atelierul meu, între cari și ferestrele bisericii noi zidite din Szász-Ujfalu (lângă Aiud) toate sunt lucrate în atelierul meu propriu.

